

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Канарова О.В.

кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Худякова А.А.

аспірант,

Мелітопольський державний педагогічний університет

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Стан навколишнього середовища все більше змушує замислитись над тим, чи вміємо ми жити у злагоді з природою? Чи зуміли ми навчити підростаюче покоління цінувати та любити усе живе? Педагоги сучасності ставлять дані питання, та шукають рішення, пропонуючи все нові та нові методи екологічного виховання дітей дошкільного віку. Так виникла та розвивається інноваційна педагогічна діяльність, що має визначне місце в освітньому процесі сьогодення.

До інноваційна педагогічної діяльності В. Березюк відносить особливий вид творчої діяльності, що спрямований на оновлення системи освіти. Вона є результатом активності педагога, який не лише пристосовує свою діяльність до зовнішнього середовища, а також перетворює свою діяльність відповідно до особистих, суспільних потреб та інтересів. Педагогічний працівник в інноваційному освітньому режимі є дослідником власної особистості та діяльності тих, кого він навчає і виховує [2, с. 6].

Новітні технології екологічного виховання ґрунтуються на сучасних методах формування екологічних уявлень, такої думки, Г. Беленька, Т. Науменко, О. Половіна та зазначають, що до них належать такі методи:

- формування мислеобразів;
- екологічної лібалізації;
- екологічних асоціацій;
- художньої репрезентації природних об'єктів;

- екологічної емпатії;
- екологічної рефлексії;
- ігровий [2].

Характеризуючи сучасну еколого-природничу освіту З. Плохій, зазначає, що процес екологічно виховання презентований в наукових дослідженнях і втілюється в практику освітнього процесу ЗДО через ідеї цілісного (холістичного) пізнання природного довкілля, яке має ґрунтуватись на гармонійному поєднанні чуттєвого й раціонального, теоретичного і творчо-дієвого його осягнення, інтегруючи водночас всі аспекти розвитку дитини. З. Плохій дану ідею пропонує реалізовувати через інтегрований підхід до організації ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Важливість реалізації цього підходу в системі дошкільної освіти З. Плохій пояснює інтегрованим характером екологічних знань, які включають елементи знань з біології, географії, хімії, фізики, а також медичні, валеологічні, економічні, правові знання. Наголошується, що інтегрований підхід забезпечує цілісність освітнього процесу, сприяє створенню умов для застосування дошкільниками набутих знань у різних видах діяльності [4; 9].

Для реалізації інтегрованого підходу в процесі екологічного виховання варто застосовувати різні методи, що сприятимуть включенню різних видів діяльності та сфер пізнання в єдиний, ефективний процес виховання бережного ставлення до природи.

Так, О. Половіна, Л. Гаращенко пропонують різні інноваційні методи екологічного виховання:

1. Метод формування мислеобразів, що полягає у формуванні системи екологічних уявлень на основі наукової інформації, творів мистецтва, філософських теорій тощо.

2. Метод екологічної лабіалізації. Цілеспрямована дезорганізація певних аспектів особистісного світосприйняття, унаслідок чого має виникнути психологічний дискомфорт, що зумовлений невідповідністю індивідуальної стратегії сприйняття природи та екологічної діяльності укоріненим нормам співіснування суспільства та довкілля. Наприклад, штучне введення у красивий природний чи фотопейзаж сміття і спонукання дітей до оцінки побаченого.

3. Метод екологічних асоціацій. Має на меті пробудження асоціативних зв'язків між різними образами (ліс, як багатопверховий дім для тварин).

4. Метод художньої репрезентації природних об'єктів. Засобами мистецтва актуалізувати художні компоненти відображення світу природи (використання поряд із науковою інформацією живопису, музики, художнього слова).

5. Метод екологічної емпатії. Співчуття природним об'єктам, апелювання до почуттєвої сфери особистості.

6. Метод екологічної рефлексії – а наліз поведінки людини з точки зору природних об'єктів (що відчуває зламана гілка, що може розказати про того, хто зламав) [3, с. 51].

До інноваційних технологій формування основ екологічної культури дітей дошкільного віку відносять технологію використання авторської казки як ефективного засобу формування екологічної культури дітей дошкільного віку. Дана технологія розроблена Г. Беленькою та Т. Науменко.

Інша інноваційна технологія ґрунтується на використанні пейзажного живопису для формування естетичного ставлення до природи. Дана технологія створена Г. Беленькою та О. Половіною.

Висновки: Екологічне виховання дітей дошкільного віку має відбуватись не лише за допомогою класичних методів та технологій. Про це, зазначають, Г. Беленька, О. Половіна, Т. Науменко, та пропонують різні інноваційні технології, що в більшості випадках ґрунтується на естетичному сприйманні та відчутті навколишнього середовища. Таким чином, формуючи стійкі мотиви бережного ставлення до природного довкілля.

Науковий аналіз висвітленої проблеми не розкриває всі аспекти, так як на сучасному етапі ще недостатньо розкрита дана проблема в теорії та методиці педагогічної науки. Перспективи подальших розвідок полягають у розробці практичних засад реалізації умов виховання екологічної культури дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти засобами інноваційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Беленька Г.В. Науменко Т.С., Половіна О.В. Дошкільнятам про світ природи: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 115 с.
2. Березюк В.С. Інноваційні технології в ДНЗ / Березюк В.С., Рудік О.А. – Х.: Вид. група «Основа», 2017. – 224 с. – (Серія «ДНЗ. Керівнику»).
3. Половіна О.А., Гаращенко Л.В. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку: здоров'язбережувальний підхід / О.А. Половіна, Л.В. Гаращенко // Молодий вчений. – 2018. – № 8.1(60.1). – С. 47-53.
4. Плохій З. Еколого-розвивальне середовище дошкільного навчального закладу: інноваційні підходи / З. Плохій // Дошкільне виховання. – 2010. – № 7. – С. 6-10.

Любас А.А.

аспірант,

Науковий керівник: Микитенко Н.О.

доктор педагогічних наук, професор, доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Дошкільну педагогіку визначають як галузь педагогіки, яка вивчає закономірності розвитку, виховання та елементарні форми навчання дітей у віці від народження і до 7 років [1].

Ядром інтересу дошкільної педагогіки є дитина віком до 6-7 років і чинники, які впливають на її розвиток у сім'ї, дошкільних закладах, суспільстві загалом. Дошкільна педагогіка із гуманістичних засад педагогічної теорії і практики, які зорієнтовані на гармонійний особистісний розвиток дитини. Також, вона досліджує закономірності, реальну практику навчання і виховання дітей, взаємодію в цьому процесі суспільного і родинного чинників, особливості особистісного розвитку дошкільників в період від народження до школи. Водночас вона відстежує, аналізує взаємозв'язок між розвитком дитини і вихованням – процесом цілеспрямованого формування особистості дитини [2].

Дошкільна педагогіка має свій об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дошкільної педагогіки виступає дитина або педагогічний